

Voivatko kristityt ja muslimit viettää yhteistä jumalanpalvelusta?

Muslimreja vieraina kristillisessä jumalanpalveluksessa? Se on joka suhteessa toivottavaa, vaikkakin harvinaista, vaikka Euroopassa on jo miljoonia muslimreja. Voinko mennä kristittyinä moskeijaan seuraamaan muslimien jumalanpalvelusta? Se on terveellinen kokemus. Yhteinen jumalanpalvelus muslimien kanssa? Se on jo aivan toinen asia.

Kristinusko ja islam ovat uskontoina sukua toisilleen. Tämä tunnustetaan molemmin puolin, joskin erilaisista syistä. Kristityt näkevät islamissa jälkikristillisen uskonnon, johon juutalaisuus ja kristinusko ovat jättäneet selvät jälkensä. Islamilaisittain katsottuna uskontojen samankaltaisuudet selittyvät sillä, että kristinusko on ”Jeesuksen uskontona” oikea ja välttämätön rengas uskontojen ketjussa. Tämän sarjan päässä on Koraani, joka ilmoitettiin Muhammadille ilmoituksen korkeimpana ja lopullisena muotona.

Uskonnolliset juhlat kertovat uskon pääsisällöstä

Kristinuskon ja islamin yhdennäköisyyksiin kuuluvat mm. usko Jumalan ykseyteen, luomiseen Jumalan tekona, ajatus ajan alkamisesta ja loppumisesta, usko ihmisen vastuuseen Jumalan edessä, usko viimeiseen tuomioon ja iankaikkiseen autuuteen ja iankaikkiseen rangaistukseen. Voisiko näiden yhteisten seikkojen perustalla pitää yhteisen jumalanpalveluksen?

Kaikkein tärkein seikka on jäänyt vielä sanomatta. Islam näkee nimittäin kristinuskossa, semmoisena kuin se esiintyy Uudessa testamentissa ja uskontunnustuksissa, väärennöksen ja suorastaan Jeesuksen uskonnon perversion. Islamin oppi on suurelta osalta keskeisten kristinuskon oppien torjumista. Jumalanpalveluksia taas vietetään keskeisten uskonsisältöjen inspiraatiosta ja niiden

varassa. Jumalanpalvelusten sisältö on juuri se, mikä antaa myös uskollemme sisällön ja sen koko mielen. Mitä sitten näiden uskontojen jumalanpalveluksissa juhlietaan? Voiko muslimi juhliä sitä, mitä kirkossa juhlietaan, ja kristitty sitä, mitä moskeijassa juhlietaan?

Kirkkovuoden pääjuhlat alleviivaavat juuri niitä uskonsisältöjä, jotka ovat keskeisiä jokaisessa jumalanpalveluksessa: joulukuukin, pitkäperjantai, pääsiäinen, helluntai ja kolminaisuuden päivä. Uskonnollinen yhteisö, jolle nämä juhlat eivät ole tärkeitä, ei ole kristillinen. Jumalan ihmiseksi tuleminen, Jeesuksen uhrikuolema Jumalan Karitsana, Jeesuksen ylösnousemus, Pyhän Hengen vuodatus Jeesuksen nimeen kastetuille ja usko Pyhään Kolminaisuuteen eivät ole vain uskollemme välttämättömiä seikkoja, vaan ne ovat kristinuskon.

Mitä sitten islam sanoo näistä juhlista ja niiden sisällöstä?

Joulu.

Johanneksen evankeliumi:

”Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala. ... Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme.”

Islam sanoo:

”He sanovat: ’Armollinen on valinnut itselleen pojan. Olettepa todella esittäneet hirveyksiä! Taivas on vähäällä haljeta, maa revetä ja vuoret sortua maahan, koska he väittävät, että Armollisella on poika! Ei Armollisen sovi saada poikaa!’” (Suura 19, 88 s.)ⁱ

Islamilainen professori *Suat Yıldırım* Istanbulista kirjoittaa kristittyjen uskosta ja ilmaisee muslimien yhteisen vakaumuksen:

”Kaikista jumalakäsityksistä on varmasti hirvein ja surkuteltavin kristittyjen usko, että Jumala on tullut ihmiseksi, oli riippuvainen äidistään, söi ja joi, kävi tarpeillaan, kasvoi ja kuoli avuttomana uhrina ihmisten syntien tähden.”

Koraanin selittäjä Yusuf Ali (kaikkialle maailmaan levitetystä englanninkielisessä Koraanin selitysteoksessaan):

”Sellainen ajatus, että Allah saa lapsen ei ole ainoastaan sanaleikkiä tai spekulatiota. Se on suunnatonta Allahin pilkkaamista. Se alentaa Allahin eläimen tasolle...”

Mitä on siis sanottava Baijerin luterilaisen kirkon edustajan ehdotuksesta, että alkaisimme viettää joulua niin, että muslimitkin voisivat osallistua juhliimme? Mitä silloin juhlittaisiin? Ehkäpä tekisimme niin kuin Istanbulin Suomen konsulaatti turkinkielisessä maamme esitteessä, jossa kerrottiin mm. suomalaisten juhlista: ”Joulu on suomalaisten juhla keskitalvella. Silloin suomalaiset käyvät saunassa ja syövät sianlihaa.” Mutta ei tästäkään olisi apua, sillä sianlihan syöminenkin on muslimeille kauhistus.

Pitkäperjantai

Paavali kirjoittaa korinttilaisille:

”Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, niin kuin oli kirjoitettu, hänet haudattiin, hänet herätettiin kuolleista kolmantena päivänä, niin kuin oli kirjoitettu.” (1.Kor. 15:3,4)

Islam sanoo:

juutalaiset ”sanoivat: ’Me tapoimme Messiaan, Jeesuksen, Marian pojan, Jumalan lähettilään’ – mutta eivät he ristiinnaulinneet häntä. Heistä vain näytti siltä.” (Suura 4,157)

Yllä mainittu Yusuf Alin kommentaari:

Jos ajatus Allahin pojasta ”yhdistetään oppiin sijaissovituksesta, päädytään kieltämään Allahin oikeudenmukaisuus ja ihmisen vastuu. Se tuhoaa kaiken moraalisen ja hengellisen järjestyksen. Siksi tuomitsemekin sen kaikkein voimakkaimmalla mahdollisella tavalla.”

Pääsiäinen

Jeesuksen ylösnousemus tapahtui meidän hyväksemme, kuten Paavali kirjoittaa:

”Jumala.. herätti hänet kuolleista meidän vanhurskauttamisemme tähden.” (Room. 4: 25)

Islam sanoo tähän: Koska Kristus ei ole kuollutkaan, ei hänen ylösnousemuksellaan ole mitään merkitystä. Sitä paitsi, ei Jeesus, vaan Muhammad auttaa uskovaisia Jumalan edessä:

”Ylösnousemuksen päivänä [jolloin kaikki ihmiset nousevat kuolleista] uskovat sanovat: ’Eikö meidän tulisi etsiä puolestapuhujaa Herramme edessä?’... silloin he menevät Jeesuksen luo, ja hän sanoo: ’En minä edusta teitä, menkää Muhammain luo...!’” (Buhari).

Mutta Paavali sanoo:

”...ellei Kristusta ole herätetty, teidän uskonne on pohjaa vailla ja te olette yhä syntienne vallassa.” (1. Kor. 15:17)

Helluntai

Jumala lähetti lupaamansa Pyhän Hengen, joka on ”Jumala meidän kanssamme” ja puolustajamme. Ilman Pyhää henkeä ei ole kristillistä uskoa.

Islamille pyhä henki ei ole Jumalan persoona. Ajatuskin Pyhästä Hengestä Jumalana on samaa rienausta, johon kristityt syyllistyvät jo uskoessaan Jeesukseen Jumalan Poikana ja Jumalana. Joskus puhutaan enkeli Gabrielista pyhänä henkenä.

Pyhän kolminaisuuden päivä

Kristityt uskovat, että sama Jumala, joka loi ihmiset, ja jonka edessä me kerran seisomme vastaamassa elämästämme, kantoi maailman synnit uhrikaritsana, ja Hän myös synnyttää uskon ja ylläpitää sitä evankeliumilla, Hän: Isä, Poika ja Pyhä Henki.

Islam opettaa, että on olemassa yksi synti, jota ei edes Jumala voi antaa anteeksi: rinnalle asettaminen, *shirk*. Kristittyjen opetus

Jeesuksesta Jumalan Poikana ei ole islamin kannalta vain erehdys, vaan suurin mahdollinen synti.

”Ei Armollisen sovi ottaa itselleen lapsia” (19:83).

”Ne, jotka sanovat: ’Jumala on yksi kolmesta’ eivät ole uskovia. On vain yksi Jumala. Elleivät he herkeä puhumasta tällaisia, tuskallinen rangaistus kohtaa heitä.” (5,73)

Yhteinen juhliminen ei olisi rehellistä

Olisi muslimien loukkaamista väittää, että se Jumala, jonka syntymää me vietämme jouluna, jonka kuolemaa muistamme pitkänäperjantaina ja jonka ylösnousemusta juhlimme pääsiäisenä, olisi myös islamin jumala. Se, mitä me juhlimme noina päivinä, on islamin kannalta jumalanpilkkää.

Tässä emme ole edes puhuneet vielä kasteesta, ehtoollisesta, syntien anteeksiannosta Jeesuksen nimessä, syntisen vanhurskauttamisesta Jeesuksen vanhurskauden perusteella. Nämä ovat muslimin uskon mukaan mitä pahinta rienausta.

Kun muslimi kysyy minulta, miten uskon kestäväni Jumalan edessä viimeisellä tuomiolla, vastaan hänelle: Jeesuksen Kristuksen pyhyiden avulla, jonka Hän on testamentannut minulle kuolemallaan. Tätä me juhlimme kristillisissä jumalanpalveluksissa.

Entä voisiko sitten kristitty viettää islamilaista jumalanpalvelusta? Islamin sydän lyö yhden asian voimalla ja yhdelle asialle, *tawhidille*. Tawhid on Jumalan ykseyden ja ainutlaatuisuuden tunnustus islamilaisittain. Suura 112:a toistetaan usein ja sitä käytetään (1. suuran ohella) myös jokapäiväisissä rukouksissa. Suura on hyvin lyhyt, mutta se vastaa islamin mukaan kolmatta osaa Koraanista. Se on yleisimmin toistettu ja lainattu suura:

”Sano: Hän, Jumala, on yksi, Jumala, Ikuinen. Ei Hän ole siittänyt eikä syntynyt, eikä Hänellä ole ketään vertaista.”

Tämä ymmärretään nimenomaan kristillisen uskon torjumisena.

Jos jonkun uskonnon kaikkein tärkein ja keskeisin uskontunnustus on toisen uskonnon kannalta ei vain erehdystä, vaan jumalanpilkkaa (näin kristinusko islamin kannalta), tai jos se kieltää sen, mistä toinen uskonto elää (näin islam kristinuskon kannalta), ei yhteisiä jumalanpalveluksia voida tietenkään viettää rehellisesti.

ⁱ Jaakko Hämeen-Anttila kääntää ”pojan” sijasta ”lapsia”. Monet islamilaiset käännökset, mm. maailmalle laajasti levinnyt ns. Kuningas Fahdin käänнос, useat turkkilaiset ja saksalaiset käännökset, mm. tieteellisesti arvostettu Rudi Paret’n käänнос, kääntävät ”pojan”. Näissä jakeissa lapsen saaminen ilmaistaan verbeillä, siksi molemmat käännökset ovat mahdollisia. Muslimien kannalta asiassa ei ole suurta eroa: puhuttiinpa tässä kristittyjen uskosta erikseen tai viitaten muihinkin uskontoihin, kauhistuvat muslimit sitä, että kristityt puhuvat Jeesuksesta Jumalan Poikana.